

Spotkania z logopedą

Lateralizacja mowy

Rozwój mowy i prawidłowe posługiwanie się językiem uzależnione jest od ścisłej współpracy obu półkul mózgowych. Wiedza dotycząca specjalizacji półkulowej jest zatem istotna w doborze zabaw (rola rodziców) i w tworzeniu skutecznych programów terapii dzieci z zaburzeniami poznawczymi (rola terapeutów).

Lateralizacja mowy - jest to funkcjonalna dominacja jednej półkuli nad drugą w kontekście mowy.

Lewa półkula pełni funkcję dominującą w rozwoju mowy u około 95% mężczyzn i 80% kobiet. Mowa zależy zatem od ośrodka występującego w półkuli dominującej. U ludzi praworęcznych dominująca jest półkula lewa, natomiast u leworęcznych może być lewa lub prawa, bądź też zdolność mówienia zależy od obu półkul.

Zamieszczony schemat przedstawia mózg człowieka, składający się z dwóch półkul mózgowych. Każda z nich dominuje w pełnieniu określonych funkcji. Oto one:

Prawa półkula:

1. Pracuje w sposób całościowy, porównuje obrazy bodźców
2. Rozpoznając, kieruje się podobieństwem fizycznym całego bodźca, a nie jego elementów
3. Przetwarza nowe bodźce i rozpoznaje ich podstawowe cechy (kontur, barwę, jasność)
4. Dokonuje analizy bodźców przestrzennych (zalicza się tu także rozpoznawanie twarzy)
5. Przetwarza i przechowuje informacje muzyczne i matematyczne
6. Identyfikuje figury geometryczne
7. Przetwarza informacje związane z emocjami
8. Rozpoznaje rzeczowniki w mianowniku
9. Wyodrębnia i różnicuje samogłoski
10. Kontroluje kierunek czytania

11. Kontroluje i pozwala rozumieć intonację, akcent i rytm, czyli prozodię mowy
12. Odpowiedzialna jest za rozumienie wypowiedzi oraz metafor.

Lewa półkula:

1. Pracuje w sposób analityczny i relacyjny (porównuje litery), układa informacje w sposób sekwencyjny
2. Rozpoznając bodźce, kieruje się związkami logicznymi
3. Przetwarza bodźce już znane
4. Odbiera, identyfikuje i różnicuje dźwięki mowy
5. Analizuje materiał związany z cichym czytaniem
6. Identyfikuje rymy
7. Dokonuje złożonych operacji słownych

Jak synchronizować obie półkule mózgowe by kompensować niektóre zaburzenia i podnosić wydajność mózgu?

Czyli co warunkuje zwiększanie liczby połączeń nerwowych między lewą a prawą półkulą w spoidle wielkim. Oto kilka wskazówek:

1. Dostarczanie dziecku odpowiednich bodźców językowych już na bardzo wczesnym etapie rozwoju (prawidłowa mowa, czytanie, śpiewanie, dźwięki miłe uszkom maluszka)
2. Zabawy na świeżym powietrzu (konstrukcje dla małych i dużych)
3. Wczesna nauka czytania (około 3 roku życia)
4. Rysowanie dowolne, malowanie, rysowanie po śladzie, labirynty
5. Historyjki obrazkowe
6. Układanki, puzzle
7. Zabawa klockami drewnianymi , Plus Plus, Jenga, Lego...
8. Włączenie elementów z pedagogiki Marii Montessori (szczegóły w następnych artykułach)
9. Ćwiczenia umiejętności obracania figur w przestrzeni
10. Wprowadzenie elementów z Gimnastyki Mózgu P. Dennisona (szczegóły w następnych artykułach)
11. Rysowanie oburącz
12. Posługiwanie się drugą ręką niż zwykle
13. Zabawy plasteliną, modeliną, różnymi masami

14. Żonglowanie

Bibliografia:

Cieszyńska J., Korendo M., 2008, *Wczesna interwencja terapeutyczna*

Dryden G., Vos J., 2000, *Rewolucja w uczeniu się*

Moir A., Jessel D., 2000, *Płeć mózgu*

Joanna Bałazy

Logopeda ogólny, surdologopeda

glottodydaktyk

ZSP Mroków